

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง การใช้ชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคงน้อย สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 6 ชิ้น ประกอบด้วย 1. กังหันมือ 2. กระบอกลมไม้ไผ่หัตถ์จรรยา 3. กลิ้งลงรุ 4. ไม้ไผ่ค่อประกอบ 5. แวงตามรุ 6. ร้อยตามฟัน และ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.28/85.00 หรือเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นมีพัฒนาการด้านความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจในการเล่นของเล่นจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นแต่ละชิ้นเมื่อพิจารณาจาก ผลการประเมินความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับชอบมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

ชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ E_1/E_2 โดยรวมเท่ากับ 80.25/85.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็ก โดยยึดหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดของเล่น การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และได้สร้างตามขั้นตอนที่จัดไว้อย่างเป็นระบบแบบแผน ทำให้ชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาความ

สามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กเหมาะสมกับระดับวัย หรือความสามารถของเด็กปฐมวัย มุ่งเน้นให้สอดคล้องกับเด็กปฐมวัยโดยยึดเด็กปฐมวัยเป็นสำคัญ นอกจากนี้ชุดของเล่นมีทั้งสีสัน รูปร่าง ความคงทน และปลอดภัย มีความครบถ้วน ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และได้นำไปทดลองใช้ก่อนที่จะนำมาใช้เก็บข้อมูลจริงจึงทำให้ชุดของเล่น มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อรุณี หรดาต (2535 อ้างถึงใน กริระภัต พลศรี 2542: 18) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนาการด้าน การใช้กล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์กันระหว่างตา กับมือ มีความสำคัญมาก รูปปฐมวัยไม่ ควรละเลย ควรจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้รวมทั้ง กิจกรรมต่างๆ ให้เด็กได้ฝึก เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามารถในการควบคุมกล้ามเนื้อ ข้อ่มือ มือ นิ้วมือ รวมทั้งการประสานกันระหว่างตา กับมือ เช่น การใช้มือที่ถนัด การหมุน หรือบิด การเทของเหลวใส่แก้ว การรูขมิบ และติดกระดาษ การเล่นเกมเล่นสัมผัส การใช้อุปกรณ์การ เขียนและวาดรูป การใช้กรรไกร เป็นต้น การที่ชุดของเล่นที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดดังกล่าว เป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้สร้างและการพัฒนาชุดของเล่น โดยได้ยึดหลักการและ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดของเล่นฯ และได้สร้างตามขั้นตอนที่จัดไว้อย่างเป็นระบบแบบแผน ทำการพัฒนาชุดของเล่นฯเหมาะสมกับระดับวัย หรือความสามารถของเด็กปฐมวัย โดยยึดเด็กปฐมวัยเป็นสำคัญ นอกจากนี้ชุดของเล่นดังกล่าวมีทั้งความน่าสนใจ สวยงาม ปลอดภัย คงทน และประหยัด มีความครบถ้วน ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

2. ผลการพัฒนา ด้านความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก หลังการทดลองสูงกว่า ก่อนการทดลอง

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นชุดของเล่นจาก วัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่น ชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กดีขึ้น แสดงให้เห็นว่าการใช้ชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติเพิ่มเติมจากการเล่นตามมุกตลกส่งเสริมพัฒนา ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจัย 4 ประการสำคัญ ดังต่อไปนี้

ปัจจัยที่ 1 วิธีการเล่น ชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติที่ผู้วิจัย ได้คิดประดิษฐ์ขึ้นจำนวน 3 ชุด ได้แนวคิดในการประดิษฐ์ของเล่นจาก “ของขวัญ” (Gifts) ของโฟรเบลซึ่งมีอยู่ด้วยกัน ทั้งหมด 10 ชุด แต่ละชุดมีวิธีเล่นแตกต่างกัน จากง่ายไปหายาก สอดคล้องกับที่ อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร(2529: 2) กล่าวว่า การเรียนรู้ของเด็กในวัยนี้เริ่มจากกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมก่อน

นามธรรมจากสิ่งที่ยากก่อนสิ่งที่ยากและสิ่งที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนก่อนสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อนยิ่งกว่า นอกจากนี้เอลิซาเบธ โจนส์ (Elizabeth Jones 1987:171-174 อ้างถึงใน เยาวพา เศรษฐกุลต์ 2540: 134) ยังได้กล่าวไว้ว่า อุปกรณ์ที่จัดไว้ควรเป็นอุปกรณ์ที่เร้าความสามารถของเด็ก จัดเป็นชุด ๆ มีความยากง่ายเพิ่มขึ้นตามลำดับ เพื่อให้เด็กประสบความสำเร็จในการทำงาน และเพิ่มความยากขึ้นตามอายุและประสบการณ์ของเด็ก ชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีทั้งหมด 3 ชุดเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก โดยแต่ละชุด แต่ละชิ้นมีวิธีเล่นที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดความหลากหลายในการเลือกเล่น ของเล่นชุดกิจกรรมที่ 1 มีจุดเน้นในการให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อมือในการหยิบ จับ ค้าง หมุนข้อมือ พลิกข้อมือเป็นชุดของเล่นที่มีวิธีการเล่นง่าย ๆ ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ของเล่นชุดกิจกรรมที่ 2 มีจุดเน้นในการให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา วิธีการเล่นมีความยากมากขึ้นในการที่จะต้องนำ แท่งไม้เสียบให้ตรงกับรูที่ค้ำองการ และการนำ กะลามาค่อยให้เป็นรูปร่างต่าง ๆ ของเล่นชุดกิจกรรมที่ 3 มีจุดเน้นในการให้เด็กได้ใช้วัสดุที่หลากหลายมาเล่นร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นการร้อยตามรู เป็นการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตาของเด็กทั้งสิ้น ของเล่นทั้ง 3 ชุด ดังกล่าวมีลักษณะสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุปลา นุญรัตน์ (2541: 80) ที่ว่า เด็กชอบเล่นของเล่นชุดที่มีวิธีเล่นหลากหลายไม่ซ้ำแบบเดิม สามารถคิดแปลงและสร้างผลงานแปลกใหม่ได้นอกจากนี้ จันตรี กุปตะวาทีน (2539: 416-417) กล่าวว่าครูผู้สอนต้องรู้จักเลือกของเล่นให้เหมาะกับวัย ระดับพัฒนาการ ความสนใจ ความสามารถของเด็ก ของเล่นต้องเป็นของเล่นที่เล่นสนุกไม่ยุ่งยากเกินวัย ไม่ทำให้เด็กเบื่อง่าย เล่นได้นาน สามารถคิดแปลงผลงานได้หลายอย่าง เป็นของเล่นที่ช่วยกระตุ้นให้เด็กอยากเล่นอยากลองและต้องเป็นของเล่นที่สามารถพัฒนาทักษะทางสมองและทักษะทางร่างกายไปพร้อม ๆ กัน

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า วิธีการเล่นที่หลากหลายไม่ซ้ำแบบเดิม ช่วยเร้าความสนใจให้เด็กอยากเล่น อยากลอง ทำให้เด็กสามารถพัฒนากล้ามเนื้อเด็กได้มากขึ้น

ปัจจัยที่ 2 ลักษณะของของเล่น รูปร่างลักษณะของของเล่นเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดความรู้สึก อยากรู้ อยากลอง อยากสัมผัส ของเล่นที่เด็กคุ้นเคยส่วนใหญ่ผลิตจากโรงงานทำ จากไม้ พลาสติก ยางและวัสดุอื่น ๆ สี สีสันสวยสด สะอาด มีราคาต่างกันไปตามคุณภาพของ ของเล่นแต่ละชนิด ปัจจุบันนี้ของเล่นที่ผลิตออกมาขายตามท้องตลาดมีอยู่อย่างแพร่หลาย ผู้ปกครองต้องเลือกของเล่นให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ไม่เช่นนั้นอาจเกิดอันตรายกับเด็กได้ดังตัวอย่างของตุ๊กตามีเสียง “เลดี้ เบิร์ด” ในชุดเลโก พรีโม ของกลุ่ม บริษัทเลโก กรุ๊ป ได้เข้าไปติดข้างในปากของเด็กทารกวัย 6-7 เดือน ซึ่งอาจทำให้เด็กเกิดความเสี่ยงที่จะทำ ให้เด็ก

หายใจไม่ออกและเสียชีวิตได้ นอกจากนี้ยังมีของเล่นที่เป็นอันตราย คือ “ตัวคุณน้ำ” ซึ่งเป็นของเล่นที่มีลักษณะเป็นยางรูปสัตว์ต่าง ๆ ขนาดประมาณ 1 นิ้ว ของเล่นชนิดนี้หากเด็กกลืนเข้าไปในท้องมันสามารถขยายตัวได้ถึง 6-10 เท่า จะทำให้ลำไส้อุดตันเพราะไม่ย่อยสลายและจะส่งผลให้เด็กเสียชีวิตได้ (ของเล่นอันตราย 2545: 3) จะเห็นได้ว่าการเลือกของเล่นสำหรับเด็กแต่ละครั้งนั้นต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมกับวัยของเด็กด้วย ชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติทั้ง 3 ชุดที่ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าขึ้นมีจุดประสงค์สำคัญคือ มุ่งพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็ก ของเล่นแต่ละชิ้นจึงมีลักษณะรูปร่างและวิธีการเล่นที่ต้องใช้กล้ามเนื้อบริเวณมือ ข้อมือ และนิ้วมือ แยกต่างกันไปตามวัยของเด็กและสามารถดึงดูดความสนใจ ให้เด็กอยากเล่นยกตัวอย่าง เช่น กังหันมือ ของเล่นที่อยู่ในชุดพัฒนาทักษะ ลักษณะของของเล่นคล้ายกับใบพัดของฮอกลีคอปเตอร์มีค้ำสำหรับจับเมื่อเด็กดึงเชือกใบพัดก็จะหมุนและดึงเชือกกลับเข้าไปข้างใน สร้างความสนุกสนานในการเล่นเป็นอย่างมาก ในการออกแบบและประดิษฐ์ชุดของเล่นทั้ง 3 ชุดนั้นผู้วิจัยได้ยึดหลักในการออกแบบของเล่นที่ดีของ ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2530: 43-46) ซึ่งกล่าวถึงหลักสำคัญในการออกแบบของเล่นที่ดี 10 ประการคือ วัสดุ ขนาด น้ำหนัก รูปร่าง โครงสร้าง สี ลวดลาย พื้นผิว ประโยชน์ใช้สอยความประหยัดและปลอดภัย สอดคล้องกับที่ พิชัย สันติภิรมย์ (2539: 139) กล่าวว่า ของเล่นที่ดีไม่จำเป็นต้องมีราคาแพง แต่ควรคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับจากอุปกรณ์ของเล่นชิ้นนั้นมากกว่าจากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า รูปร่าง ลักษณะของของเล่นและวิธีการเล่น มีผลต่อความสนใจในการเล่นของเด็ก เด็กมักสนใจในสิ่งใหม่ สดุดดา ทำทาย ชวนให้สัมผัสและทดลองชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติก็จัดว่าเป็นของเล่นที่ใหม่และแปลกสำหรับเด็กเช่นกัน

ปัจจัยที่ 3 จำนวนของของเล่น ในการเล่นของเด็กแต่ละครั้ง เด็กทุกคนล้วนต้องการที่จะเล่นพร้อม ๆ กัน ฉะนั้นจำนวนของของเล่นจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ บุญเยี่ยม จิตรคอน (2527: 87) กล่าวว่า ควรจัดวัสดุอุปกรณ์ในการเล่นให้เพียงพอกับจำนวนของเด็กในกลุ่มที่จะผลัดเปลี่ยนและแบ่ง ปันกันเล่น ไม่ทำให้เด็กต้องรองอนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากเล่นหรือไม่อยากทำ กิจกรรม นั้น ๆ เลย ซึ่งสอดคล้องกับหลักในการจัดสภาพแวดล้อมที่กล่าวว่าวัสดุอุปกรณ์ควรมีมากพอที่จะให้เด็กได้เล่นคนเดียว เล่นคู่ขนาน และเล่นเป็นกลุ่ม ในการวิจัยครั้งนี้มีชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น จำนวน 3 ชุด แต่ละชุดมีของเล่นให้เด็กได้เลือกเล่นหลายชิ้นดังนี้สัปดาห์ที่ 1 ชุดกิจกรรมที่ 1 มีจำนวน 3 ชิ้น ประกอบด้วย กังหันมือ 6 ชิ้น กิ่งลงรู 6 ชิ้น กระบอกไม้ไผ่หั่นจรรยา 3 ชิ้น สัปดาห์ที่ 2 ชุดกิจกรรมที่ 2 มีจำนวน 3 ชิ้น ประกอบด้วย ไม้ไผ่ต่อประกอบ 2 ชิ้น แขนงคารู (เล่นคนเดียวหรืออาจเล่นร่วมกันได้

หลายคน) สัปดาห์ที่ 3 ชุดกิจกรรมที่ 3 ประกอบด้วย ร้อยตามฝัน (เล่นคนเดียวหรืออาจเล่นร่วมกันได้หลายคน) ผู้วิจัยได้ทำการทดลองเป็นเวลา 5 สัปดาห์

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า จำนวนของของเล่นเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญควรจัดไว้ให้เพียงพอกับจำนวนของเด็กเพื่อให้เด็กสามารถเลือกเล่นได้ความสนใจ

ปัจจัยที่ 4 วัสดุ วัสดุเป็นปัจจัยหลักประการหนึ่งที่ทำให้งานวิจัยนี้แตกต่างออกไปการนำเอาวัสดุธรรมชาติมาประดิษฐ์เป็นของเล่นไม่ใช่เรื่องใหม่ ในสมัยก่อนที่ของเล่นพลาสติกยังไม่แพร่หลายผู้ใหญ่ก็มักนำเอาสิ่งของใกล้ตัวมาประดิษฐ์เป็นของเล่นให้กับเด็ก ดังที่พิทยาภรณ์ มานะจุติ (2539: 2) กล่าวว่า ของเล่นเกิดมาตั้งแต่สมัยโบราณพร้อมกับการเลี้ยงดูเด็กเริ่มจากการนำ เอากิ่งไม้ ใบไม้ฝายหอย ก้อนกรวด สิ่งที่สามารถหาได้ทั่วไป ต่อมาจึงรู้จักพัฒนาเอาวัสดุธรรมชาติเหล่านั้นมาเพิ่มกระบวนการประดิษฐ์ให้มีความซับซ้อนและสนุกสนานมากขึ้น เช่น ม้าก้านกล้วย ดินเหนียวปั้นเป็นรูปต่าง ๆ ใบหญ้าสานเป็นแมลง กาบมะพร้าวทำเป็นเรือ ลูกข่างทำ จากไม้และอื่น ๆ อีกมากมาย ผู้วิจัยจึงมีความคิดที่จะนำเอาวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่รอบตัวมา ประดิษฐ์เป็นของเล่น เช่น การนำเอากะลามะพร้าวซึ่งเป็นวัสดุที่หาได้ง่ายมีอยู่ในท้องถิ่นทั่วไปมาทำ การขัดด้วยกระดาษทรายให้เรียบแล้วเจาะรู นำไหมพรมมาพันให้เป็นก้อนกลม มีสายสำหรับร้อยติดกับกะลา เป็นของเล่นที่ทำง่ายและเล่นได้สนุก โดยมีจุดเน้นในการพัฒนาการเล่นเนื้อไม้ให้เด็กได้ใช้มือ นิ้วมือ และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตาให้มากขึ้น ทั้งนี้การนำเอาวัสดุธรรมชาติมาเป็นวัสดุหลักเพราะวัสดุธรรมชาติเป็นวัสดุที่มีความงามอยู่ในตัวเอง มีลักษณะของผิวสัมผัสที่หลากหลาย หาได้ง่ายและมีอยู่ทั่วไปในท้องถิ่น มีความเป็นธรรมชาติ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและเป็นสิ่งที่เด็กมีความคุ้นเคยเป็นอย่างดีสอดคล้องกับที่เขวพา เศรษฐพงศ์ (2542: 35) กล่าวว่า

การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์สำหรับเด็กควรเลือกวัสดุที่เป็นธรรมชาติ จากสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวที่เด็กคุ้นเคย จากการสังเกตในระหว่างการทดลอง พบว่าเด็กให้ความสนใจในชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติมากกว่าที่จะเล่นของเล่นที่มีอยู่ในมุมประสบการณ์ที่จัดไว้ให้ ไม่ว่าจะป็นมุมบล็อกมุมหนังสือ หรือแม้แต่มุมบ้านที่เด็กเข้าเล่นอยู่เป็นประจำ แสดงให้เห็นว่า วัสดุจากธรรมชาติแม้จะมีสีสันไม่สวยสดเหมือนของเล่นทั่วไป แต่เด็กก็ให้ความสนใจในการเล่นไม่น้อยไปกว่ากันและยังเล่นด้วยความสนุกสนานอีกด้วย

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่าวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่รอบตัว สามารถนำมาประดิษฐ์หรือพัฒนาให้เป็นของเล่นที่มีคุณค่าสำหรับเด็ก เป็นการปลูกฝังค่านิยมหรือจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติของเด็กได้อีกทางหนึ่งด้วย

3. ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย

ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่เรียน โดยใช้ชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กพบว่าเด็กปฐมวัย มีความพึงพอใจในการเล่นชุดของเล่นของเด็กโดยสังเกตจาก ความถี่หรือจำนวนครั้งในการเล่น และระยะเวลาที่เด็กเล่นของเล่นชิ้นนั้น ๆ ชุดของเล่นที่เด็กให้ความสนใจในการเล่นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้ ของเล่นชุดกิจกรรมที่ 3 ของเล่นชุดกิจกรรมที่ 1 และของเล่นชุดกิจกรรมที่ 2 ของเล่นชิ้นที่เด็กพึงพอใจในการเล่นของเล่น เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย กังหันมือ กระบอกลมไม้ไผ่มหัศจรรย์ กิ่งลางู แยกตามรู ร้อยตามฟัน เป็นของเล่นที่มีวิธีการเล่นที่ง่าย ไม่สลับซับซ้อนสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการเล่น ได้หลายแบบ มีวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย เล่นคนเดียวหรือเล่นร่วมกันได้หลายคน ส่วนของเล่นที่เด็กให้ความสนใจในการเล่นน้อย ไม่ค่อยชอบเล่น แยกตามรู กิ่งลางู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะของเล่นมีวิธีการเล่นที่ตายตัวไม่สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการเล่นได้ วัสดุอุปกรณ์ในการเล่นมีน้อยชิ้น ไม่หลากหลาย เล่นได้ทีละคนและเป็นของเล่นที่ต้องใช้ความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานออกมาใหม่ ยากเกินไป ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กในวัยนี้ สอดคล้องกับที่ วราภรณ์ รักรวิชัย (2540:144) กล่าวว่า ของเล่นที่สามารถแปลงรูปแบบได้หลายอย่างจะช่วยไม่ให้เด็กเบื่อง่ายและช่วยพัฒนาทางสติปัญญาของเด็กได้ นอกจากนี้ยังกล่าวอีกว่า ควรเลือกของเล่นที่เด็กเล่นร่วมกันได้มากกว่าจะเล่นคนเดียว การฝึกให้เด็กเล่นร่วมกันหรือแบ่งให้เพื่อนจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคมให้แก่เด็กและช่วยบ่มนิสัยให้มีคุณธรรมในด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โอบอ้อมอารีด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวสรุปได้ว่า การใช้ชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นสามารถพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ได้เช่นเดียวกับของเล่นที่มีวางขายอยู่ตามท้องตลาดทั่วไป แต่มีต้นทุนในการผลิตน้อยกว่า เพราะใช้วัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นที่มีอยู่ในท้องถิ่น หาง่ายราคาไม่แพง และสามารถประดิษฐ์ขึ้นด้วยตนเองได้

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ สำหรับผู้ที่สนใจจะนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัย ตลอดจนเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ก่อนให้เด็กเล่นของเล่นควรตกลงในเรื่องวิธีเล่น ระเบียบวินัยในการเล่น เพื่อให้การค้า เนิ่นกิจกรรมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

1.2 ควรจัดของเล่นให้มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนเด็กทั้งหมด หรือมีการวางแผนในการจัดการที่ดีในกรณีที่ของเล่นมีน้อยกว่าจำนวนเด็ก เพื่อให้ทุกคนสามารถเล่นได้ อย่างทั่วถึงสำหรับผู้ปกครองและชุมชน

1.3 ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จัดหา หรือจัดทำ ของเล่นจากวัสดุ ธรรมชาติในท้องถิ่นเพื่อเป็นการสืบพอดและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.1.4 ของเล่นจากวัสดุธรรมชาติที่พัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ของเด็กปฐมวัยเป็นของเล่นที่ผู้ปกครองสามารถทำ ขึ้นเองได้ แต่วิธีการเล่นต้องมีความยากง่าย เหมาะสมกับวัยของเด็ก

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็ก ปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นหุคของเล่นจากวัสดุธรรมชาติกับของเล่นชนิดอื่น

2.2 ควรมีการศึกษาผลการจัดประสบการณ์โดยใช้หุคของเล่นจากวัสดุธรรมชาติ กับเด็กปฐมวัยที่มีช่วงอายุต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

2.3 ควรมีการศึกษาผลของการเล่นของเล่นจากวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในแต่ละ ท้องถิ่น ที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

2.4 ควรมีการศึกษาถึงการทำ เอาวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็น สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และภาษา ของเด็กปฐมวัย